

รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี)

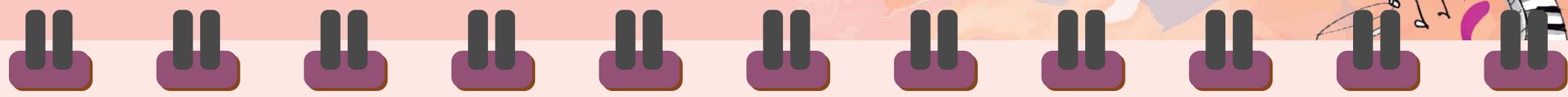
รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง การสร้างสรรค์เครื่องดนตรี

ครูผู้สอน ครูจักรพันธ์ สุวรรณเกิด

ครูโชติกา สมพงษ์

เรื่อง การสร้างสรรค์เครื่องดนตรี

คำถามทบทวน

การบรรเลงดนตรีไทย
สามารถแบ่งได้เป็นกี่ลักษณะ

ทบทวน

วิธีการบรรเลงดนตรีไทยในเบื้องต้นจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การนั่งบรรเลงด้วยบุคลิกที่สง่างาม การจัดทำทาง การจับไม้หรืออุปกรณ์การบรรเลงเครื่องดนตรี และการปฏิบัติตามวิธีการของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ตามการจำแนกประเภทเครื่องดนตรี ดังนี้

ประเภทตี

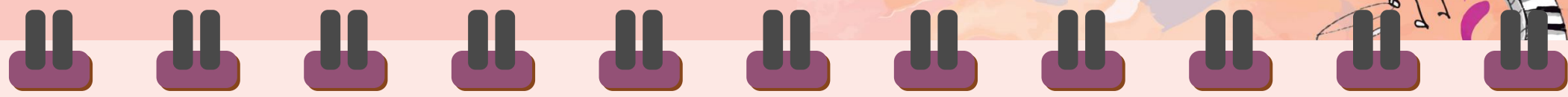
ประเภทเป่า

ประเภทดีด

ประเภทสี

เรื่อง การสร้างสรรค์เครื่องดนตรี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการสร้างสรรค์เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีที่ดำเนินทำนองจากวัสดุที่หาได้ง่ายอย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการ

นักเรียนสามารถสร้างสรรค์เครื่องดนตรีประเภท
เครื่องตีที่ดำเนินทำนองจากวัสดุที่หาได้ง่าย ที่นำมาบรรเลง
บทเพลงสั้น ๆ ได้

การสร้างสรรค์
เครื่องดนตรีประเภท
เครื่องตีที่ดำเนินทำนองจาก
วัสดุที่หาได้ง่าย

การสร้างสรรค์เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ที่ดำเนินทำนองจากวัสดุที่หาได้ง่าย

หรือวัสดุที่อยู่รอบตัว เช่น ถ้วย ชาม ขวดแก้ว ซึ่งการสร้างสรรค์
เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง ต้องเป็นเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียง
สูงและต่ำเรียงลำดับกัน (ควรมีระดับเสียงตั้งแต่ ๕ เสียงขึ้นไป)

การสร้างสรรค์เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ที่ดำเนินทำนองจากวัสดุที่หาได้ง่าย

ที่สามารถใช้บรรเลงเป็นทำนองเพลงต่าง ๆ ได้โดยการสร้างสรรค์เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง ต้องมีการออกแบบและการปรับตั้งเสียงให้ตรงตามระดับเสียงต่าง ๆ ของโน้ตดนตรี จึงจะสามารถนำมาบรรเลงเป็นทำนองเพลงได้อย่างไพเราะ

อุปกรณ์และขั้นตอน
การทำเครื่องดนตรี

อุปกรณ์

- ๑. ขวด แก้วน้ำ ชามหรือถ้วยกระเบื้อง
- ๒. น้ำสะอาด
- ๓. ตะเกียบไม้ ไม้ตี หรือ ช้อน ส้อมโลหะ
- ๔. เครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์สำหรับเทียบ/ปรับตั้งเสียง

ขั้นตอนการทำเครื่องดนตรี

๑. **คัดเลือกวัสดุที่จะใช้ทำเครื่องดนตรี** เช่น ขวดแก้ว แก้วน้ำ ถ้วย ชามกระเบื้อง โดยพิจารณาขนาดและความหนาของวัสดุซึ่งจะส่งผลต่อระดับเสียง โดยวัสดุขนาดใหญ่ หรือหนาจะมีระดับเสียงต่ำกว่าวัสดุขนาดเล็กหรือบาง

วิธีการคัดเลือก ควรใช้ไม้หรือส้อมโลหะเคาะวัสดุเพื่อพิจารณา และคัดเลือกระดับเสียงให้ไล่จากเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง

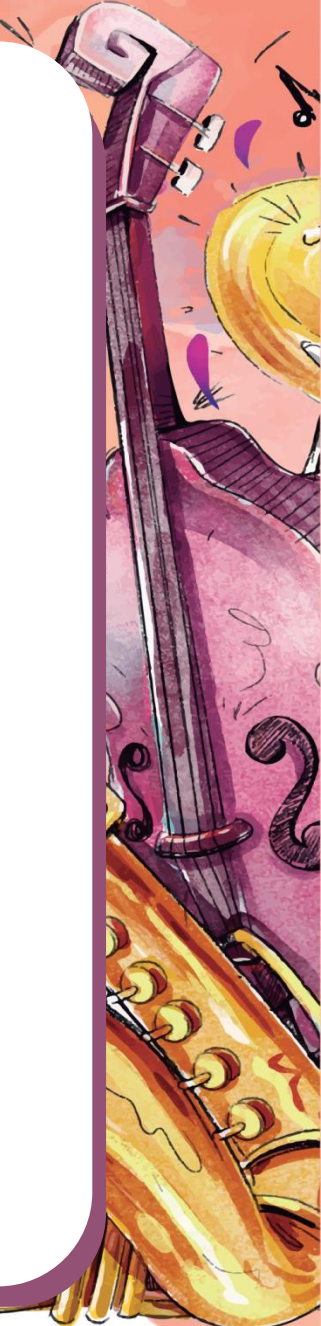

ขั้นตอนการทำเครื่องดนตรี

๒. จัดเรียงขวด แก้ว หรือถ้วยชาม

โดยไล่เรียงระดับเสียงจากต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยขั้นนี้เป็นการพิจารณาเสียงของวัสดุคร่าว ๆ ยังไม่ต้องปรับตั้งเสียงอย่างละเอียด

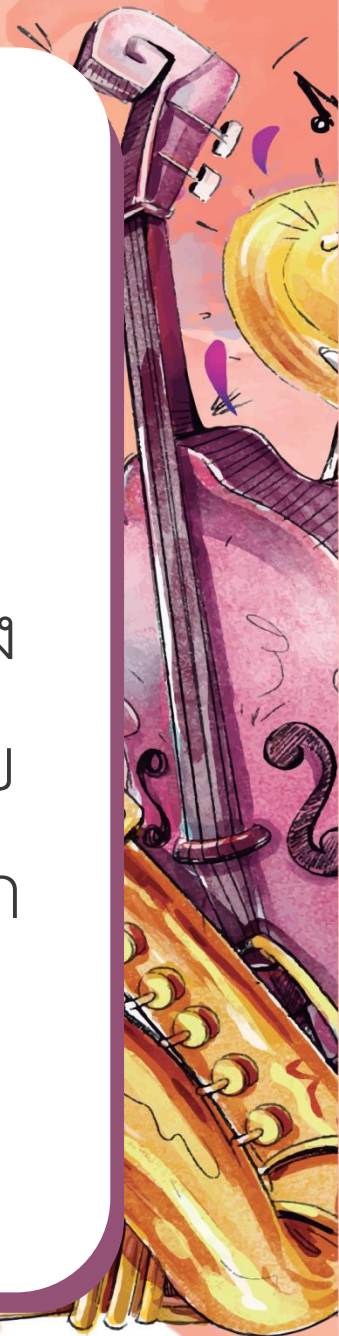

ขั้นตอนการทำเครื่องดนตรี

๓. เติมน้ำลงในขวด แก้ว หรือถ้วยชา

เพื่อปรับตั้งระดับให้ได้โน้ตตามที่ต้องการ โดยใช้วิธีการเคาะเสียง เทียบกับเครื่องดนตรีที่เป็นมาตรฐาน เช่น ขลุ่ย ระนาด สำหรับปรับตั้งเสียง หากต้องการเสียงต่ำให้เติมน้ำ ถ้าต้องการเสียงสูงให้ เทน้ำออกทีละน้อย โดยให้ทำไปทีละระดับเสียงจนครบตามที่ต้องการ

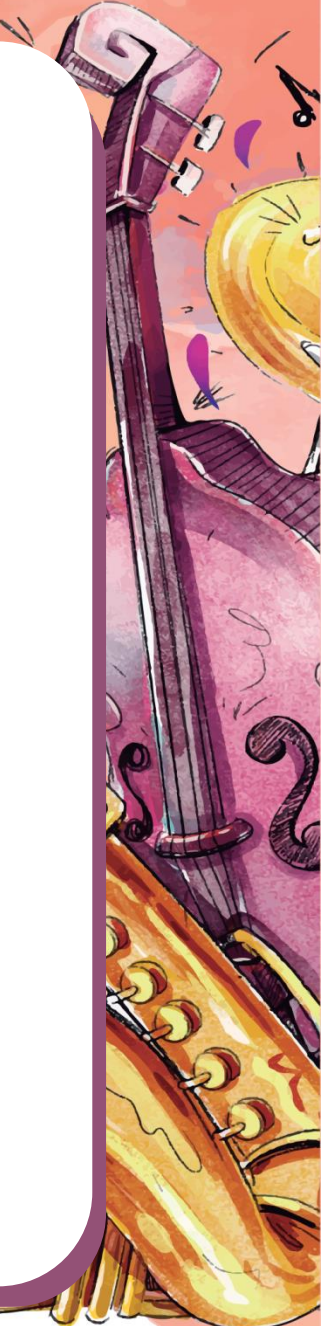

ขั้นตอนการทำเครื่องดนตรี

๔. ทดลองเคาะไล่เสียง

หลังจากปรับตั้งระดับเสียงได้ตรงหรือใกล้เคียงกับระดับเสียงของโน้ตแต่ละตัวตามที่ต้องการแล้ว ให้ทดลองเคาะไล่เสียงทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อพิจารณาระดับเสียงในภาพรวมของเครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์อีกครั้ง

กิจกรรม

การสร้างสรรค์เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี
ที่ดำเนินทำนองจากวัสดุที่หาได้ง่าย

ใบงาน เรื่อง แผนผังความคิดสรุปความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการสร้างสรรค์เครื่องดนตรีและการดูแลรักษา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เล่นดนตรีอย่างสร้างสรรค์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยเบื้องต้นและการออกแบบเครื่องดนตรี
 รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี) รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ตัวอย่าง

ใบงาน

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ଶବ୍ଦ

สรุป ขั้นตอนการสร้างสรรค์เครื่องดนตรีจากวัสดุที่หาได้ง่าย

๑. คัดเลือกวัสดุที่จะใช้ทำเครื่องดนตรี
  ๒. จัดเรียงขวด แก้ว หรือถ้วยชาม ให้ไล่เรียงระดับเสียงจากต่ำไปหาระดับเสียงสูง
  ๓. ค่อยเติมน้ำเพื่อปรับตั้งระดับให้ได้โน้ตตามที่ต้องการ
  ๔. เคาะไล่เสียงทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อพิจารณาระดับเสียงในภาพรวมของเครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์อีกครั้ง
-

สรุป การดูแลรักษาเครื่องดนตรีจากวัสดุที่หาได้ง่าย

๑. จัดวางในที่ที่ปลอดภัยจากการหล่นแตก หรือการกระทบจนเกิดความเสียหาย
  ๒. เล่นด้วยความระมัดระวัง ออกแรงตีพอประมาณ
  ๓. เคลื่อนย้ายด้วยความระมัดระวัง
-

สิ่งที่ต้องเตรียม

เครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์ไว้
เพื่อมาบรรเลงในครั้งถัดไป

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่ www.dltv.ac.th

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์

(๑)

